

נשיא ומייסד
הרב שאול ישראלי זצ"ל

חֵמְדָּה יָמִימָה HEMDAT YAMIM

פרשת שבוע **ויקרא תשע"ח**

קרבנות, כמה?

הרב יוסף כרמל, ראש כולל 'ארץ חמדה'

מופק בסיוע של:
ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לשירותים רוחניים בתפוצות

שאלת היחס לקרבנות עולה בכל שנה מחדש כשאנו מגיעים, בחסדי ד', לספר ויקרא (עיינו בדברינו [לפרשת ויקרא תשס"ג](#)). ננסה להאיר את עיני הקוראים בנקודה אחת, עליה מסכימים כולם.

בימי האבות, אברהם יצחק ויעקב, תפסה ההקרבה לצורותיה מקום נכבד בעבודת ד' שלהם. האבות בנו מזבחות (עיינו בראשית י"ב ז-ח), הם גם הקימו מצבות (שם, כ"ח יח כב) ואפילו עבדו את הקב"ה תחת עצים שאותם קידשו לעבודת ד' (שם כ"א לג) (ניתן לקרא על כך בספרי צפנת ישעיהו בביאור הפסוק האחרון של פרק ו'). לאחר מתן תורה, נאסרה העבודה ע"ג מצבות ובאמצעות הקדשת עצים. כך מפורש בספר דברים:

"לֹא תִטַּע לְךָ אֲשֶׁרָה כָּל עֵץ אֲצִל מִזֶּבֶחַ יְקֹוֹק אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לְךָ: וְלֹא תָקִים לְךָ מִצֵּבָה אֲשֶׁר שָׂא יְקֹוֹק אֱלֹהֶיךָ"

(ט"ז כא-כב).

למרות שהעבודה בזביחה על גבי מזבח נשארה בהיתר, התורה הגבילה את ההקרבה למקום אחד בלבד, במשך 369 שנים למשכן שילה ואח"כ במשך 410 שנים לבית המקדש בירושלים.

אחרי בנין בית ראשון נאסרה לעולם ההקרבה בבמות. משמעות הלכות אלה היא, שרוב הציבור לא הקריב רוב הזמן קרבנות. ניתן לראות בהגבלה זו מסר רוחני כנגד ריבוי קרבנות, וכנגד יצירת תלות בין הקרבה לבין קרבת אלקים. למרות שההלכה אסרה זאת, עם ישראל לאורך כל התקופה שמיציאת מצרים ועד חורבן בית ראשון, לא היה מוכן לוותר על הקרבת קרבנות והמשיך להקריב באיסור על הבמות שהיו מפוזרות בכל רחבי הארץ. גם מלכי יהודה הצדיקים לא אזרו כוח להילחם בתופעה זו, עד ימי יאשיהו, ערב החורבן.

עתה ננסה להציע כי גם התופעה של עבודת ד' על גבי מצבות, המשיכה באיסור גם אחרי מתן תורה. נוכיח זאת מהפסוק הבא:

"וְאֶשְׁלֵם לְקַח וְיִצָּב לוֹ בְּחַיֵּי אֶת מִצְבַּח אֲשֶׁר בְּעֵמֶק הַמְּלֶךְ כִּי אָמַר אִין לִי בֶן בְּעֵבוֹר הַזִּפְיֹר שְׁמִי וַיִּקְרָא לְמִצְבַּח עַל שְׁמוֹ וַיִּקְרָא לָהּ יְד אֶבְשָׁלִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה" (שמו"ב י"ח יז). השרש נ.צ.ב מופיע בפסוק שלש פעמים.

בכל מקום בו מופיעה המצבה בתנ"ך מתרגמים אונקלוס ויונתן קמֶתָא או קמָא, מכיוון שהמצבה נצבת. המצבה שהייתה אבן גדולה, הוצבה באתר פולחני, עליה היו מנסכים נסכים או שיצקו עליה שמן. יש קשר "רוחני" בין הטענה שאין לאסור את ההקרבה בבמות, לבין הטענה שאין לאסור את העבודה ע"ג מצבות. נסביר כי הצבת המצבה בידי אבשלום, הייתה אקט דתי שמטרתו לחזק את גישתו שצריך להרבות בקרבנות, וממילא גם במקומות בהם ניתן להקריב. הצגתו של אבשלום בכתובים כדמות שלילית, מאירה גם את גישתו בתחום זה באור שלילי.

הבה נתפלל כי נזכה להרבות ולחזק את ההרגשה והשאיפה לקרבת אלקים, בהפצת תורה בדרך של קידוש שם שמים.

<p>לע"נ ר' אליהו כרמל ז"ל נלבי"ע ח' באייר תשע"ו</p>	<p>לע"נ הרב ישראל רוזן זצ"ל נלבי"ע י"ג בחשוון תשע"ח</p>	<p>לע"נ ר' מאיר ז"ל בן יחזקאל שרגא ברכפלד</p>	<p>לע"נ מרת שרה ונגרובסקי ע"ה בת ר' משה זאב נלבי"ע י' בתמוז תשע"ד</p>	<p>לע"נ הרב אשר וסרטיל ז"ל נלבי"ע ט' בכסלו תשס"ט</p>
<p>לע"נ הרב שלמה מרזל זצ"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' נלבי"ע י' באייר תשע"א</p>	<p>לע"נ הרב ראובן אברמן זצ"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' נלבי"ע ט' בתשרי תשע"ו</p>	<p>לע"נ אסתר שמש ע"ה נלבי"ע כ' באב תשע"ז</p>	<p>לע"נ מר שמואל שמש ז"ל חבר הנהלת 'ארץ חמדה' נלבי"ע י"ז בסיוון תשע"ד</p>	

לע"נ הרב יוסף מרדכי שמחה שטרן ז"ל נלבי"ע כ"א באדר א' תשע"ד
לע"נ הנופלים במערכה על הגנת המולדת הי"ד

Eretz Hemdah

2 Bruriya St. POB 8178 Jerusalem 91080
Tel: 972-2-5371485 Fax: 972-2-5379626

ארץ חמדה, ע"ר

רח' ברוריה 2 ת.ד. 8178 ירושלים 91080
טל' 02-5371485 פקס: 02-5379626

www.erezhemdah.org info@erezhemdah.org

ניתן לקרוא את הדברים גם באתר האינטרנט

חמדת האנציקלופדיה התלמודית

הפרשה באנציקלופדיה התלמודית

אשם תלוי

על פי הערך: אשם תלוי, באנציקלופדיה התלמודית כרך ב.

וְאִם נָפֶשׁ כִּי תִחַטָּא וְעִשְׂתָּהּ אַחַת מִכָּל מִצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂינָהּ וְלֹא יָדַע וְאִשָּׁם וְנִשְׂא עֹנֹו. וְהִבִּיא אֵיל תְּמִים מִן הַצֹּאן בְּעֶרְכָּךְ לְאִשָּׁם אֶל הַכֹּהֵן וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל שְׁגֻגָתוֹ אֲשֶׁר שָׁגָג וְהוּא לֹא יָדַע וְנִסְלַח לוֹ. (ה יז-יח)

ספק לו אם חטא והקריב אשם תלוי, ואח"כ נודע לו בוודאי שחטא - האם חוזר ומקריב קרבן חטאת? ואם עבר יום כיפור לפני שהקריב אשם תלוי - האם נפטר מחיובו?

חיובו. כל חטא שחייבים על שגגתו חטאת קבועה, חייבים על שגגת ספקו אשם תלוי (משנה כריתות ב א), שנאמר: וְאִם נָפֶשׁ כִּי תִחַטָּא וְעִשְׂתָּהּ אַחַת מִכָּל מִצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂינָהּ וְלֹא יָדַע וְאִשָּׁם וְנִשְׂא עֹנֹו. וְהִבִּיא אֵיל תְּמִים מִן הַצֹּאן בְּעֶרְכָּךְ לְאִשָּׁם אֶל הַכֹּהֵן וגו' (ויקרא ה יז-יח), ובמי שבא לידו ספק איסור ולא ידע אם עבר עליו הכתוב מדבר (רש"י על התורה שם). ומכיון שנאמר כאן: מכל מצות ה', ונאמר בחטאת קבועה: מִכָּל מִצְוֹת ה' (ויקרא ד ב), אנו למדים בגזרה שוה שאין חובת אשם תלוי אלא על דבר שחייבים על ודאו חטאת קבועה, פרט לחטאים שחייבים עליהם קרבן עולה ויורד, שאין חייבים על ספקם אשם תלוי (כריתות כב ב; רמב"ם שגגות פי"א ה"ה).

אשם תלוי. קרבן שחייב להביא מי שעבר בשוגג על ספק חטא, שעל ודאו חייבים קרבן חטאת.
הפרקים: א. חיובו; ב. כפרתו; ג. הספק; ד. חילוק אשמות; ה. בשחטי חוץ; ו. כשנתברר הספק; ז. בנדבה

כרך ב עמודים רעד-רעה

לאשם תלוי מקריבים איל בן שתי שנים, ככל איל האמור בתורה (תורת כהנים ויקרא דבורא דחובה פרשה ה סוף פרק כ; וזכחים עז א ורש"י ד"ה אימרי; רמב"ם פסולי המוקדשין פי"ד הכ"ב לפי הגירסא בדפוס ויניציא שי"א). ולפי גירסת הכסף משנה ברמב"ם, שהיא הגירסא שברמב"ם שלפנינו, בין גדול ובין קטן כשר לאשם תלוי. ושויי חייב להיות לא פחות משתי סלעים, שנאמר בו: "בְּעֶרְכָּךְ", ונאמר באשם מעילות בְּעֶרְכָּךְ" (ויקרא טו), ובאשם מעילות כתוב (שם): כֶּסֶף שְׁקָלִים (כריתות שם; רמב"ם שם). ואף על פי שהחטאת שאדם מביא על חטא ודאי אינה צריכה להיות שוה כסף שקלים, אין אומרים לא יהא ספקו חמור מודאו (כריתות שם), לפי שהחוטא בודאי ישים לבו לשוב בתשובה, אבל מי שמסופק אם חטא לא ישים על לבו להתחרט ולשוב, ולכן החמירה בו התורה יותר (תלמידי רבנו יונה ברכות פי"א, וע"י רמב"ן ויקרא ה טו).

כפרתו. אשם תלוי אינו מכפר כפרה גמורה (ברייתא כריתות כה ב), שהרי אם נודע לו אחר כך שחטא בודאי, מביא חטאת (רש"י שם); אלא הוא מכפר על הספק ותולה לו עד שיוודע לו בודאי שחטא בשגגה, ולפיכך הוא נקרא אשם תלוי (רמב"ם שגגות פי"ח ה"א). נודע לו שחטא, מביא חטאת, שנאמר: או הוֹדַע אֶלְיוֹ חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא (ויקרא ד כח) - מכל מקום (כריתות כו ב), אפילו אם הביא כבר אשם תלוי (פירוש רבנו גרשום מאור הגולה שם). ואין אשם תלוי בא אלא להגן עליו מן היסורים עד שיביא חטאתו, שהתורה חסה על גופם של ישראל (שם וכה א).

חייבי אשם תלוי שעבר עליהם יום הכפורים פטורים מלהביא אשם (משנה כריתות כה א; רמב"ם שגגות פי"ג ה"ט), שנאמר: מִכָּל חֲטָאתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ (ויקרא טז ל) - חטא שאין מכיר בו אלא המקום, יום הכפורים מכפר (גמרא שם ב; רמב"ם שם), והחייב אשם תלוי הרי לא נודע לו שחטא, ואין מכיר בחטא אלא ה' (רש"י שם).

הספק. בגדר הספק המחייב באשם תלוי נחלקו תנאים ואמוראים:

(א) יש סוברים שאינו חייב אלא כשהיו כאן שני דברים, איסור ברור והיתר ברור, והספק הוא אם עשה את האיסור; כגון שהיו שם שתי חתיכות, אחת של חלב ואחת של שומן, והוא חשב ששתיהן של שומן, ואכל אחת מהן. אבל אם לא היה כאן אלא דבר אחד שיש בו ספק אם הוא איסור או היתר, כגון שהיתה חתיכה אחת, ספק חלב ספק שומן, וכיוצא בזה, פטור מאשם תלוי (חכמים כריתות יח א; רב וחייא בר רב שם יז ב).

(ב) ויש סוברים שלעולם חייב אשם תלוי אפילו בחתיכה אחת (ר' אליעזר ור' מאיר שם יח א; ר' אסי שם יז ב). בטעם המצריכים שתי חתיכות, ביאר רב נחמן (שם יח א, ועיי"ש בגמרא עוד ביאורים לטעמם) שסוברים שאינו חייב אלא כשהיה כאן איסור ברור, והיינו "אקבע איסורא"; אבל כל שהספק הוא אם יש כאן איסור כלל, אינו חייב. הלכה שאינו חייב אלא באקבע איסורא (רמב"ם שגגות פי"ח ה"ב וה"ד).

נחלקו ראשונים אם חייב אשם תלוי על ספק ספיקא - כגון שהיו שתי חתיכות, אחת של חלב ואחת של שומן, ואכל אחת מהן ואינו יודע איזה מהן אכל, וגם אינו יודע אם אכל כשיעור זית או אכל פחות מכשיעור:

(א) התוספות (כריתות יז ב ד"ה מדסיפא) סוברים שחייב אשם תלוי. וביאר שער המלך (טומאת מת פי"ט סוף ה"ב) שסוברים שבמקום שהוקבע האיסור אין ספק ספיקא מותר. והמנחת חינוך (מצוה קכח) פירש, שמכיון שהתורה אסרה בפירוש ספק במקום חיוב אשם תלוי, אין הבדל בין ספק אחד לשני ספקות.

(ב) אבל רש"י (כריתות יז א ד"ה ואפילו, עיי"ש בערוך לנר) והרמב"ם (שגגות פי"ח ה"ב עיי"ש בלחם משנה ובתוס' יום טוב כריתות פי"ד מ"א ובשער המלך שם) סוברים שפטור.

<p>לע"נ רבי יעקב ז"ל בן אברהם ועיישה וחנה בת יעיש ושמחה סבג</p>	<p>לע"נ חיים משה בן קוקה יהודית כהן ז"ל נלבי"ע ז" בתשרי תשע"ה</p>	<p>לע"נ סוזי בת עליזה כהן ז"ל נלבי"ע כ"ד בחשוון תשע"ח</p>
<p>לע"נ הנופלים במערכה על הגנת המולדת היי"ד</p>		

Hong Kong, China

הונג קונג, סין
אלול תש"ס

תשלום בעבור שימוש בשטחים ציבוריים בבניין משותף, אם פוטר מעירובי-חצרות

שאלה

בעל בית בקהילה מנסה ליצור בבניין בו הוא מתגורר "עירוב חצרות" ולבצע שכירת רשות מהנהלת הבניין על מנת שיוכל לטלטל בשטחים הציבוריים של הבניין (לדוגמא – חדר המדרגות, מבואה, וגן משחקים חיצוני מגודר). כשניגש הבחור להנהלת הבניין כדי לבצע את שכירת הרשות נתקל בבעיה הבאה – לפי כללי הנהלת הבניין אסור להם לקבל כסף או שווה כסף כתשלום עבור שכירת רשות שכזאת. לעומת זאת הפנתה הנהלת הבניין את תשומת לבו, שלמעשה הוא משלם כל חודש שני תשלומים נפרדים – אחד עבור שכר דירה ואחד עבור הנהלת הבניין. התשלום עבור הנהלת הבניין מקנה לו במפורש רשות להשתמש ולהתהלך בכל המבנים והמתקנים הציבוריים הנמצאים בבניין (מצ"ב נוסח חוזה שעליו חתם הדייר הנ"ל). אי לכך לא נראה לי שיש כאן איזו שהיא בעית שכירת רשות. שאלתי האם שכירת הרשות שהוזכרה לעיל מספיקה לדין עירוב חצרות? יש לציין שלמשפחה ישנם שלושה ילדים קטנים שצריכים להעסיק אותם בשבת ומכיוון שאין בהונג-קונג עירוב אין להם אפשרות להגיע למרכז היהודי (המצויד בעירוב-חצרות). כדי לא להישאר נעולים בדירתם כל השבת הם רוצים לנצל לפחות את השטחים הציבוריים של הבניין.

תשובה

- א. כאשר ישנו רק דייר אחד יהודי וכל יתר הדיירים הינם גויים, אין צורך כלל בעירוב-חצרות¹.
- ב. כאשר ישנם שני דיירים יהודים ויותר, יש לשכור² את רשות הגוי³, ודי בשכירה בערך כלשהו⁴, כגון שיתן לו אגוז⁵ או תפוח, וזהו כנראה הפתרון גם לבעיה במקומכם⁶. אך כל עוד לא נעשו העירוב והשכירות, אין לטלטל בשטחים הציבוריים. בשעת הצורך מותר לטלטל בחדר-המדרגות בלבד⁷.
- ג. אין זה מספיק שהגוי יתן את רשותו במתנה⁸ אלא-אם-כן מתן הרשות הוא מתנה גמורה שיש לה תוקף גם ע"פ החוק המקומי. בשעת הדחק ישנו מקום להקל ולאמר שאף אפשר אף לשאול⁹ מן הגוי את רשותו.
- ד. בבנין שהדיירים בו אינם בעלי הדירה, אלא הדיירים שוכרים את דירותיהם מן בעלים, ניתן לעיתים לשכור אף מן הבעלים¹⁰.
- ה. ע"פ האמור לעיל אין התשלום לוועד-הבית פותר דבר, שכן אין המשלם שוכר בו את ביתו הפרטי של הגוי.

¹ עירובין (סא ע"ב), שו"ע אורח חיים (סי' שפב סעי' א), ועיין סוף הערה 2.

² חכמים קבעו שעירוב-חצרות ללא שכירות מקום כאשר ישנו דייר גוי אינו מועיל, והוא כדי לא לעודד מגורים של יהודים ביחד עם גויים. עם זאת נתנו חכמים גם "חבישה למכתם" - ע"י שישכור את רשות הגוי. פתרון זה קשה לביצוע, שכן הגוי לא בנקל ישכיר את רשותו, וכמבואר בגמ' (שם סב ע"א).

³ כלומר הגוי יתן רשות ליהודי גם בחלק שלו, ולא רק בחלק המשותף.

⁴ ואפילו פחות משווה פרוטה, כמבואר בגמרא (שם סב ע"א), וזאת על אף שקניין כסף בעלמא מצריך שווה פרוטה, משום שאצל בן-נח אף פחות משווה-פרוטה נחשב ממון, וברמב"ם (הל' ערובין פ"ב הי"ב) משמע שהטעם הוא משום ששכירות זו אינה אלא "היכר", ואין נזקקין לגדרי השכירות המקובלים.

⁵ טור (שם סעי' ה), ע"פ הירושלמי.

⁶ ויסביר לאחראי שאין זה תוספת תשלום אלא תשלום בעבור קבלת רשות נוספת.

⁷ שו"ת "אור לציון" (ח"א סי' לא).

⁸ כתב ה"חיי אדם" (כלל עה סעי' א), על פי רבינו יהונתן שמתנה אינה יכולה לשמש כתחליף לשכירות, והטעם - כדי שיראה הגוי, שאף שהוא מוכן לתת לו לישראל במתנה, אין הישראל מעוניין אלא בשכירות, ויחוש לכשפים, ומשום כך גם לא ישכיר לישראל, ואז הישראל לא יוכל לטלטל מביתו לחצר, וכתוצאה מכך לא ירצה לגור עם הגוי (דבר המתאים לעיקרון המנחה המבואר בגמ' וכמוסבר לעיל). אך כתב "ביאור הלכה" (שם, סי' שפב ד"ה ממנו) שנראה פשוט, שבכתובה גמורה בערכאות (שיש לה תוקף ע"פ חוק) מועיל, עי"ש.

⁹ נחלקו ראשונים, אם מועילה שאלה בגוי וכדלהלן: בגמרא (שם סג ע"ב) מובא מקרה שדייר גוי לא היה מוכן להשכיר רשותו, וסבר רבא שהפתרון לכך הוא, שאחד הישראלים יתקרב לגוי, עד שישאיל לו הגוי רשותו שיוכל להניח כליו וכיו"ב, ועל-ידי-כך נעשה כ"שכיר ולקישו" שהדין בזה "שנותן את עירובו ודיו" (אף שלא מדעת בעה"ב), ומשמע מדברי רש"י (ומפשטות לשון הגמרא) שהכוונה, שזה ששאל את המקום די בו מעתה להשתתף בעירוב כאשר הדיירים הישראלים, ומהני, והמשתמע מכך הוא ששאלה מועילה בעכו"ם. אך הרמב"ם פירש בכוונת הגמרא, שלאחר ששאל מן הגוי ונעשה כשכירו ולקישו, יכול הוא מעתה להשכיר רשות הגוי אף שלא מדעתו ("ויונותן עירובו ודיו" כתב "בית יוסף" שפירש בשואל מן הישראל), ומשמע דלא סגי בשאלה. ובשו"ע אורח חיים (סי' שפב סעי' יב) הביא שתי הדעות (וב"סתם" הביא דעת רמב"ם).

¹⁰ מובא בגמ' (עירובין סה ע"ב) שריש-לקיש ותלמידי ר' חנינא הגיעו למקום שדרו בו ישראלים וגוי, ורצו לשכור את רשות הגוי, וגוי זה דר בשכירות מחברו (הגוי), ובאותה השעה היה נוכח המשכיר בלבד, ושכרו את רשות הגוי מן המשכיר, ואמרו להם רבותיהם שעשו כדן. ומבואר שם שזהו דווקא, אם המשכיר רשאי לסלק את השוכר מביתו, אך אם אינו רשאי, הרי השוכר נכנס תחת הבעלים, ולא יועיל לשכור את הרשות מן המשכיר.

וכתב הרב המגיד (פ"ב מה' עירובין הי"ד) בשם רשב"א ("עבודת הקודש" ש"ד סי' ג) והביא ריב"ש (סי' תכז) את דברי רשב"א למעשה, שאף כאשר אינו יכול לסלקו, אם יש למשכיר תפיסת-יד בבית, היינו, שמניח כליו בבית [או אפי' שיש לו רשות להניח כליו בבית], מספיק לשכור מן המשכיר, דלא גרע מ"שכירו ולקיטו" (פועל) של הגוי, שהדין בזה הוא שניתן לשכור אף ממנו. במקרה של השכרת דירה מרוהטת נחלקו פוסקים, אם הרהיטים (שולחן, מקרר וכד') נחשבים "מניח כליו בבית השוכר". ועיין עוד בשו"ת "משנה הלכות" ח"ד סי' ס (ד"ה הנה מבואר) ובשו"ת "באר משה" (ח"ח סי' יבאות יא).
ועיין עוד בשו"ת "משנה הלכות" (שם) שכתב שניתן לשכור אף מן האחראי על אחזקת הבניין ("SUPER"), כיון דהוי כשכירו ולקיטו של בעה"ב.
ועיין עוד בעניין עירוב-חצרות בשו"ת "מראה הבזק" (ח"ג תשובה מ, ובהערות שם).

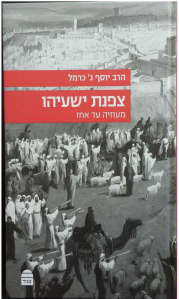
**בשם צוות המשיבים ובברכת התורה,
הרב משה ארנרייך הרב יוסף כרמל
ראשי הכולל**

חברי הועדה המייעצת:
הרב זלמן נחמיה גולדברג
הרב נחום אליעזר רבינוביץ
הרב ישראל רוזן

מתפללים לרפואתם השלימה של:		
הרב אביחי ניסן בן חיה	רועי משה אלחנן בן גיינה דְבָרָה	אליעזר יוסף בן חנה ליבא
דוד חיים בן רסה Rassa	יהושפט יחזקאל בן מילכה	ליליאן בת פורטונה
רבקה רינה בת גרונה נתנה	פריאל דפנה חיה בת שרה	יפה בת רחל יענטע
מאירה בת אסתר	יוסף (יוסי) בן חנה	
	בתוך שאר חולי עם ישראל	

חדש – "צפנת ישעיהו" מאת הרב יוסף כרמל

הנביא ישעיהו פעל באחת מהתקופות הסוערות והדרמטיות ביותר בחיי האומה הישראלית, תקופה של ציפייה למשיח שנשברה ברעש אדמה נורא, וחוללה גם מהפך רוחני ופוליטי. האור בקצה המנהרה הפציע שוב רק בימיו של חזקיהו. צפנת ישעיהו: מעוזיה עד אחז מפגיש אותנו עם שלושה מלכים שעמדו בצומת היסטורי זה בתולדות עמנו: עוזיה, המלך שדרש את האלוהים אך לקה בצרעת בעקבות חטאו; יותם, המלך הצדיק ביותר בתולדות עמנו; ואחז, המלך אשר הכיר בקב"ה אבל לא האמין בהשגחתו.
בביאורו לנבואות ישעיהו, נצמד הרב כרמל, לדברי חכמינו וגדולי הראשונים, ומציע דרך מרתקת ללימוד תנ"ך בעקבות חז"ל. קריאה זו מבהירה את התכנית האלוהית ומבררת סוגיות עקרוניות באמונה. צפנת ישעיהו מגלה לקורא את משמעות הנבואות לדורו של הנביא ואת הרלוונטיות שלהן לדורנו.

לרכישה

הספר משטר ומדינה בישראל על פי התורה (4 כרכים) מאת הרב נפתלי בר אילן, יצא לאור בעריכה חדשה בהוצאת מכון "ארץ חמדה" הספר מתמודד עם אתגרי השעה הניצבים בפני המדינה היהודית העצמאית ע"י ניתוח וביורור מקיפים במקורות. בין הנושאים הדנוים - משטר דמוקרטי ומלוכני, שלטון החוק, הפרדת רשויות, ביקורת שיפוטית, טוהר השלטון, מדיניות פיסקלית ומוניטרית, שירותי רווחה, סל תרופות, איכות הסביבה, משפט בינלאומי, אמנת ג'נבה, כבוד האדם וחירותו, פיתוח האישיות, זכויות אזרח ועוד ועוד.
זכה בפרס הרב קוק ובפרס הרב ישראלי של מכון ארץ חמדה.

לרכישה